

KWARTALNIK AGROBIZNESU | Zima 2023

Polska gospodarka w fazie ożywienia

- Oczekujemy, że dynamika PKB w Polsce zwiększy się w IV kw. 2023 r. do 1,9% r/r wobec 0,5% w III kw. W 2024 r. oczekujemy dalszego stopniowego przyspieszenia tempa wzrostu gospodarczego z 2,3% r/r w I kw. do 3,3% w IV kw. Zwiększeniu dynamiki PKB w kolejnych kwartałach będzie sprzyjać przede wszystkim ożywienie konsumpcji, która ponownie stanie się głównym źródłem wzrostu gospodarczego. Czynniki wspierającymi wzrost gospodarczy będą również ożywienie inwestycji mieszkaniowych oraz zwiększenie popytu zewnętrznego sprzyjające wzrostowi eksportu i inwestycji przedsiębiorstw. W konsekwencji prognozujemy, że w 2024 r. wzrost PKB przyspieszy do 2,8% r/r wobec 0,5% w 2023 r.
- Prognozujemy, że inflacja w grudniu zwiększy się do 6,6% r/r. Uważamy, że na początku przyszłego roku czynnikami ograniczającymi spadek inflacji będzie przywrócenie standardowej stawki VAT na żywność, a także wzrost cen nośników energii. Mimo to prognozujemy, że inflacja w I kw. 2024 r. powróci do trendu spadkowego i w II kw. osiągnie swoje minimum lokalne na poziomie 4,6%. W efekcie, w całym 2024 r. inflacja obniży się do 5,2% r/r wobec 11,6% w 2023 r. Głównym czynnikiem ryzyka dla naszego scenariusza inflacji jest niepewność regulacyjna związana z decyzjami nowego rządu dotyczącymi przyszłości działań ostonowych skierowanych na ograniczenie wzrostu cen konsumenckich.
- Uważamy, że w związku z dobrą sytuacją na rynku pracy i nadal wysoką, choć spadającą inflacją presja płacowa w polskiej gospodarce pozostanie silna. Czynnikiem podbijającym wzrost wynagrodzeń będzie również dwukrotna podwyżka płacy minimalnej w 2024 r. (w styczniu i w lipcu), której skumulowany wzrost wyniesie 19,4% r/r. W efekcie prognozujemy, że dynamika wynagrodzeń w gospodarce narodowej wyniesie 9,0% r/r wobec 12,2%.
- Uwzględniając odległe perspektywy powrotu inflacji do celu RPP uważamy, że nie ma obecnie przestrzeni do dalszych obniżek stóp procentowych. W konsekwencji prognozujemy, że kolejna obniżka stóp procentowych nastąpi dopiero w listopadzie 2024 r. (por. MAKROpuls z 06.12.2023).
- W ostatnich miesiącach doszło do wyraźnego umocnienia złotego, do czego przyczynił się wynik wyborów parlamentarnych w Polsce i związany z nim wzrost prawdopodobieństwa napływu środków unijnych, a także zmiana nastawienia RPP na bardziej jastrzębie. Prognozujemy, że na koniec 2024 r. kurs EURPLN wyniesie 4,36.

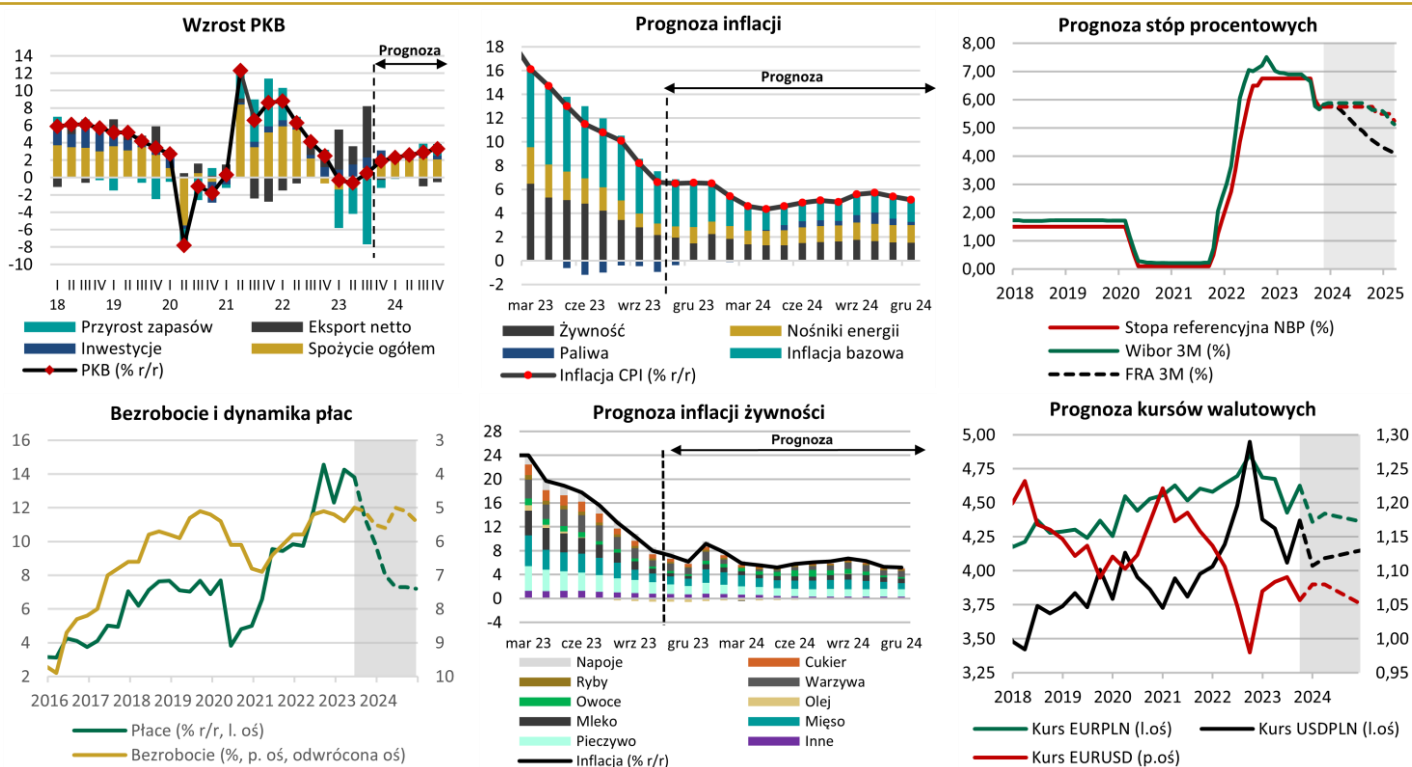
Wzrost gospodarczy przyspieszy w najbliższych kwartałach

Inflacja osiągnie swoje minimum lokalne w II kw.

Presja płacowa wspierana przez podwyżki płacy minimalnej

Kolejna obniżka stóp procentowych dopiero w listopadzie

Zmiana nastawienia NBP na jastrzębie pozytywna dla złotego

Źródło: Credit Agricole, GUS, Refinitiv

Jakub Borowski
Główny Ekonomista
tel.: 22 573 18 40
jakub.borowski@credit-agricole.pl

Krzysztof Jaworski
Starszy Ekonomista
tel.: 22 573 18 41
krzysztof.jaworski@credit-agricole.pl

Jakub Olipra
Starszy Ekonomista
tel.: 22 573 18 42
jakub.olipra@credit-agricole.pl

ZBOŻA

Spadek cen zbóż ograniczany przez ich niskie zapasy

- Zgodnie z prognozą USDA (U.S. Department of Agriculture) z 9 grudnia br. światowa produkcja zbóż w sezonie 23/24 zwiększy się do 2285,0 mln t wobec 2237,1 mln t w sezonie 22/23 (+2,1%). Złożą się na to wyższe zbiory kukurydzy (+5,6%) oraz niższe zbiory pszenicy (-0,8%), jęczmienia (-5,2%) i pozostałych gatunków zbóż (-1,7%). Wyższa produkcja kukurydzy będzie przede wszystkim związana z jej wyższymi zbiorami w USA (+11,1% - efekt większej powierzchni zasiewów i wyższych plonów), Argentynie (+61,8% - oczekiwane dobre zbiory po suszy w sezonie 22/23) i UE (+14,7% - dobre zbiory po słabym sezonie 22/23 z uwagi na suszę m.in. na Węgrzech i w Rumunii). Spadek produkcji pszenicy będzie wynikał przede wszystkim z jej niższych zbiorów w Australii (-37,1% - efekt suszy z uwagi na zjawisko El Niño). Spadek produkcji jęczmienia będzie wynikać głównie z jego niższych zbiorów w Australii (-29,3% - z uwagi na wspomniane wyżej zjawisko El Niño) oraz w UE (-6,2% - efekt niesprzyjających warunków agrometeorologicznych).
- Zgodnie z prognozą USDA światowa konsumpcja zbóż w sezonie 23/24 zwiększy się do 2274,3 mln t wobec 2230,7 mln t w sezonie 22/23 (+2,0%). Wzrost spożycia prognozowany jest w przypadku kukurydzy (+3,3%) i pszenicy (+1,4%), podczas gdy jego spadek zostanie odnotowany w przypadku jęczmienia (-3,3%) i pozostałych gatunków zbóż (-0,2%). Spożycie zbóż w sezonie 23/24 wspierane jest przez ich większą dostępność z uwagi na dostosowanie podaży po szoku związanym z wybuchem wojny w Ukrainie.
- Spożycie zbóż pozostanie niższe od ich produkcji, dzięki czemu ich światowe zapasy wzrosną w sezonie 23/24 do 599,7 mln t wobec 599,3 mln t w sezonie 22/23 (+0,1%). Niemniej współczynnik zapasy/spożycie zmniejszy się do 26,4% wobec 26,9%, a tym samym pozostanie na niskim na tle historycznym poziomie. Na jego obniżenie złożą się wzrost wskaźnika zapasy/spożycie dla kukurydzy i jego spadek w przypadku pozostałych gatunków zbóż.
- Ostatni kwartał przyniósł względną stabilizację na światowym rynku zbóż. Podtrzymujemy naszą ocenę, zgodnie z którą w bieżącym sezonie nie ma już przestrzeni do dalszego silnego spadku cen zbóż, co wynika z nadal napiętej sytuacji popytowo-podażowej na tym rynku, a także podwyższonej niepewności związanej z wojną w Ukrainie. W kolejnych miesiącach ceny zbóż w coraz większym stopniu determinowane będą przez oczekiwania uczestników rynku dotyczących wielkości zbiorów w sezonie 24/25. Uwzględniając czynniki krajowe prognozujemy, że ceny pszenicy i kukurydzy w Polsce wyniosą odpowiednio ok. 93 zł/dt i 84 zł/dt na koniec 2023 r. i ok. 107 zł/dt i 91 zł/dt na koniec 2024 r. Głównymi czynnikami ryzyka dla naszej prognozy są warunki agrometeorologiczne wśród kluczowych światowych producentów i eksporterów zbóż, a także publikacje pierwszych prognoz dotyczących wielkości światowych zbiorów zbóż w sezonie 24/25.

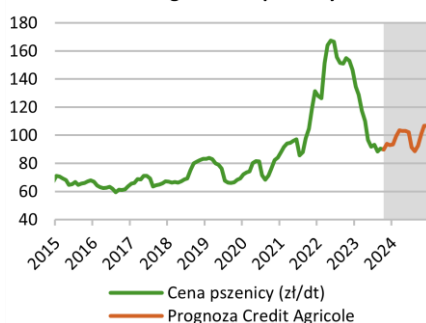
Produkcja zbóż w Australii pod negatywnym wpływem zjawiska El Niño

Konsumpcja zbóż wspierana przez ich większą dostępność

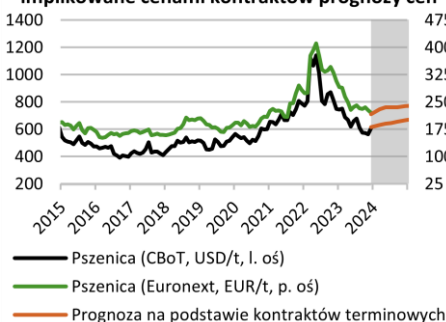
Światowe zapasy zbóż pozostają niskie

Nie ma przestrzeni do dalszego silnego spadku cen zbóż

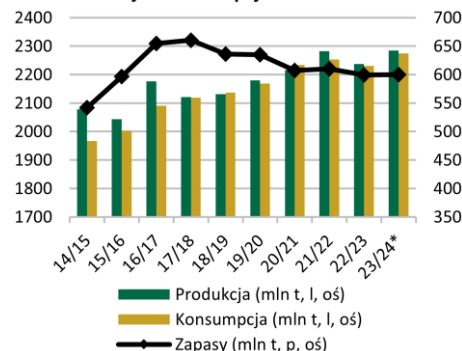
Prognoza cen pszenicy

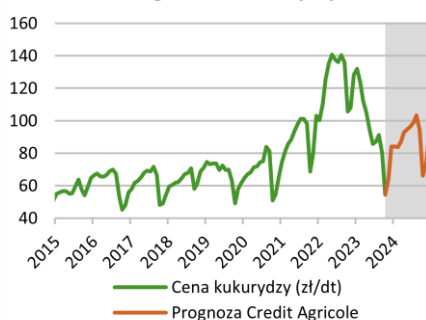
Kontrakty kontynuacyjne na pszenicę oraz implikowane cenami kontraktów prognozy cen

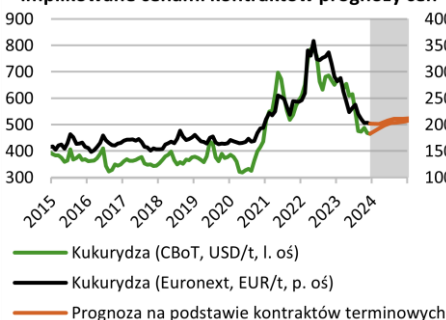
Produkcja i konsumpcja zboża na świecie

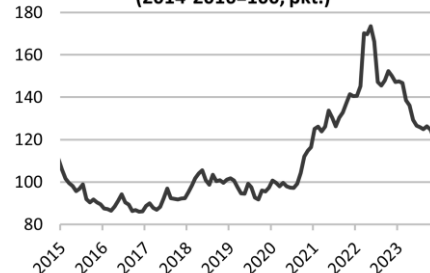
Prognoza cen kukurydzy

Kontrakty kontynuacyjne na kukurydzę oraz implikowane cenami kontraktów prognozy cen

Indeks cen żywności FAO - zboża (2014-2016=100, pkt.)

ROŚLINY OLEISTE

Ceny rzepaku pod negatywnym wpływem dużych zapasów roślin oleistych

- Zgodnie z prognozą USDA z 9 grudnia br. światowa produkcja nasion i owoców najważniejszych roślin oleistych w sezonie 23/24 zwiększy się do 661,0 mln t wobec 633,5 mln t w sezonie 22/23 (+4,3%), co będzie przede wszystkim efektem wyższych zbiorów soi (+6,5%) i ziaren słonecznika (+8,4%). Wyższe zbiory soi wynikać będą ze zwiększenia jej produkcji w Argentynie (+92,0% - powrót zbiorów do poziomów zgodnych ze średnią wieloletnią po dotkliwej suszy odnotowanej w sezonie 22/23) i w Brazylii (+0,6% - nadal prognozowane są rekordowe zbiory, przy czym prognozy te zostały istotnie obniżone w ostatnich miesiącach ze względu na suszę w regionie Mato Grosso, który jest kluczowy dla produkcji soi w tym kraju). Z kolei wyższa produkcja ziaren słonecznika będzie wynikać z ich większych zbiorów w UE (+16,2% - skutek rosnącej powierzchni zasiewów słonecznika w UE, w szczególności w Rumunii i na Węgrzech w warunkach zmniejszonego eksportu z Ukrainy) oraz w Rosji (+7,7% - efekt większej powierzchni zasiewów oraz wyższych plonów).
- Zgodnie z prognozą USDA globalne zużycie nasion i owoców roślin oleistych w sezonie 23/24 zwiększy się do 645,1 mln t wobec 623,4 mln t w sezonie 22/23 (+3,5%). W kierunku wzrostu zużycia roślin oleistych oddziaływać będą ich relatywnie niskie ceny w połączeniu ze zwiększoną dostępnością. Negatywny dla zużycia roślin oleistych jest natomiast odnotowany w ostatnich miesiącach spadek cen ropy naftowej, który oddziałuje w kierunku zmniejszenia ich wykorzystania do produkcji biopaliw. W warunkach wyższej produkcji roślin oleistych od ich zużycia w sezonie 23/24 prognozowany jest wzrost ich światowych zapasów do 131,7 mln t wobec 120,2 mln t w sezonie 22/23. W konsekwencji wskaźnik zapasy końcowe/zużycie zwiększy się do 20,4% wobec 19,3%, osiągając najwyższą wartość od sezonu 18/19.
- Zgodnie z szacunkami USDA produkcja rzepaku w sezonie 23/24 zmniejszy się do 87,0 mln t wobec 88,8 mln t w sezonie 22/23 (-2,1%). Spadek produkcji rzepaku wynikać będzie przede wszystkim z jego niższych zbiorów w Australii (-38,4% - negatywny efekt zjawiska El Niño). Światowe zużycie rzepaku w sezonie 23/24 zwiększy się do 86,3 mln t wobec 85,3 mln t w sezonie 22/23 (+1,2%), do czego przyczynią się jego relatywnie niskie ceny. W warunkach produkcji wyższej od zużycia w sezonie 23/24 dojdzie do spadku światowych zapasów rzepaku do 7,4 mln t wobec 7,8 mln t w sezonie 22/23 (-5,9%). W efekcie wskaźnik zapasy końcowe/zużycie zmniejszy się do 8,6% wobec 9,2%, sygnalizując pogorszenie sytuacji popytowo-podażowej na rynku rzepaku.
- Uważamy, że mimo prognozowanego spadku zapasów rzepaku, wzrost jego cen ograniczany będzie przez odbudowę światowych zapasów pozostałych roślin oleistych, w szczególności soi i ziaren słonecznika. W efekcie prognozujemy, że w najbliższych kwartałach ceny rzepaku będą kształtować się w łagodnym trendzie wzrostowym. Prognozujemy, że na koniec 2023 r. wyniosą one ok. 1930 zł/t i ok. 2300 zł/t na koniec 2024 r. Głównymi czynnikami ryzyka dla naszej prognozy jest kształtowanie się warunków agrometeorologicznych wśród kluczowych producentów roślin oleistych.

Zapowiadają się rekordowe światowe zbiory soi

Wyraźna odbudowa światowych zapasów roślin oleistych

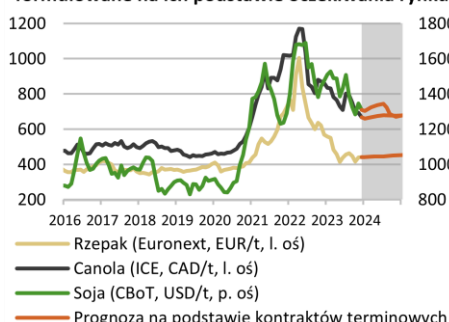
Ponowny spadek produkcji rzepaku ze względu na niższe zbiory w Australii

Ceny rzepaku pod negatywnym wpływem dużych zapasów roślin oleistych

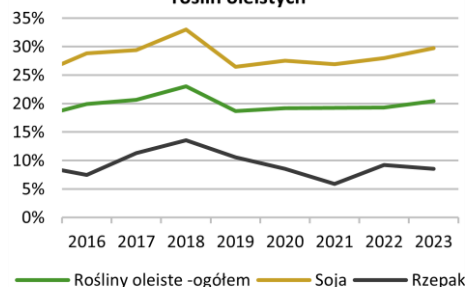
Prognoza cen rzepaku

Wykresy kontynuacyjne kontraktów terminowych i formułowane na ich podstawie oczekiwania rynku

Wskaźnik zapasy/spożycie na światowym rynku roślin oleistych

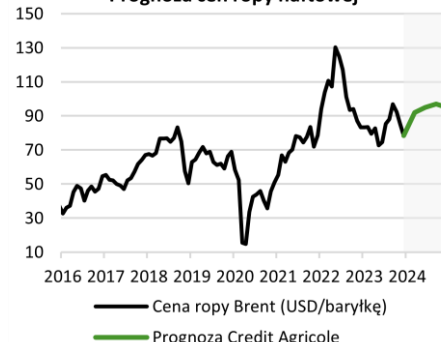
Średnie ceny sprzedaży produktów z rzepaku w zakładach tłuszczowych

Indeks cen żywności FAO - olej roślinny (2014-2016=100, pkt.)

Prognoza cen ropy naftowej

WIEPRZOWINA I WOŁOWINA

Punkt zwrotny na rynku trzody chlewnej już za nami

Uważamy, że minęliśmy już punkt zwrotny na rynku trzody chlewnej. Oczekujemy, że kolejne kwartały przyniosą dalszy spadek cen skupu wspierany przez stopniową odbudowę pogłowia świń w UE ze względu na wysoką opłacalność produkcji. Wsparcie dla takiej oceny stanowią dane wskazujące na wzrost unijnego pogłowia prosiąt do 20 kg i warchlaków o wadze od 20 kg do 50 kg. W kierunku spadku cen skupu oddziaływać będzie również osłabienie popytu na wieprzowinę z uwagi na jej wysokie ceny. Dodatkowo, obniżkom cen sprzyjać będzie również słabnąca presja kosztowa związana m.in. ze spadającymi cenami pasz. Na tej podstawie podtrzymujemy naszą ocenę, zgodnie z którą ceny skupu trzody chlewnej osiągnęły w III kw. swoje maksimum i w kolejnych kwartałach będą kształtować się w trendzie spadkowym. Głównymi czynnikami ryzyka dla naszego scenariusza są dalsze rozprzestrzenianie się ASF w Europie, a także tempo odbudowy pogłowia trzody w UE.

Punkt zwrotny na rynku trzody chlewnej już za nami

W okresie I-IX 2023 r. wartość polskiego eksportu wieprzowiny (żywca, mięsa oraz przetworów) zwiększyła się o 10,1% r/r wobec wzrostu o 13,6% w analogicznym okresie 2022 r., co wynikało z wyższych cen uzyskiwanych przez eksporterów, podczas gdy wolumen sprzedaży obniżył się. Cena skupu żywca wyniosła w październiku 7,97 zł/kg (+7,3% r/r), a cena pasz dla świń 1,92 zł/kg (-8,9% r/r). W rezultacie relacja cen żywca/pasza ukształtowała się w lipcu na poziomie 4,14 wobec 3,52 przed rokiem, wskazując na znaczącą poprawę opłacalności produkcji. Po uwzględnieniu czynników globalnych oraz krajowych prognozujemy, że cena skupu żywca wieprzowego w Polsce na koniec 2023 r. wyniesie ok. 8,00 zł/kg oraz 6,20 zł/kg na koniec 2024 r.

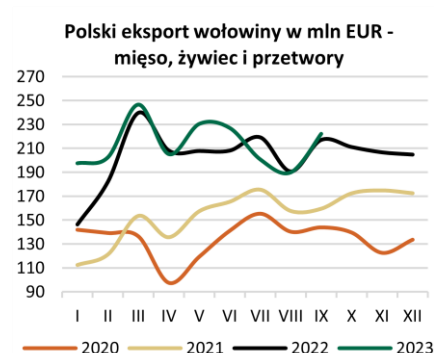
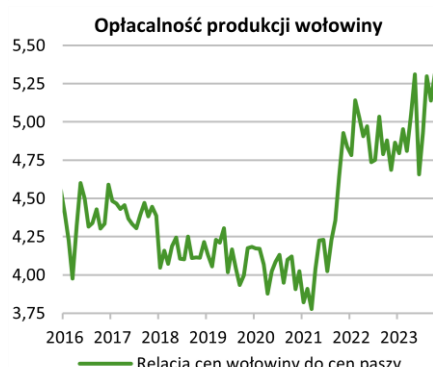
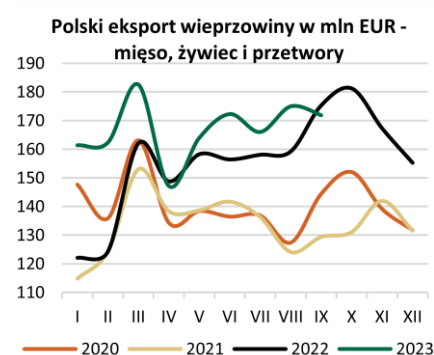
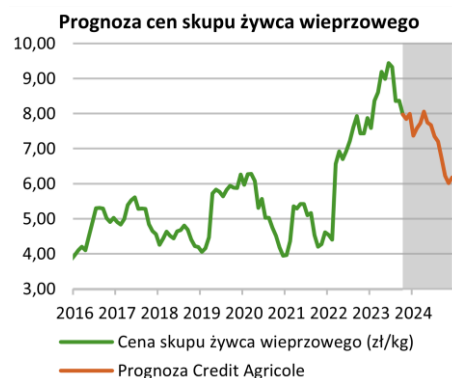
Wysoka opłacalność produkcji sprzyja odbudowie pogłowia trzody chlewnej

W ostatnich miesiącach doszło do dalszego spadku cen skupu na unijnym rynku bydła. Uważamy, że głównymi przyczynami obniżenia cen są osłabienie popytu na wołowinę w warunkach zmniejszenia siły nabywczej gospodarstw domowych oraz malejąca presja kosztowa ze względu na spadek cen pasz. Podtrzymujemy naszą ocenę, zgodnie z którą w kolejnych kwartałach obserwować będziemy stopniową odbudowę pogłowia bydła w UE wspieraną przez bardzo wysoką na tle historycznym opłacalność jego produkcji, co będzie dodatkowo oddziaływać w kierunku spadku cen skupu. Głównym czynnikiem ryzyka dla naszego scenariusza jest tempo odbudowy pogłowia bydła w UE.

Ceny skupu bydła pozostaną w trendzie spadkowym

W okresie I-IX 2023 r. wartość polskiego eksportu wołowiny (żywca, mięsa oraz przetworów) zwiększyła się o 10,1% r/r wobec wzrostu o 13,6% w analogicznym okresie 2022 r., na co złożyły się zwiększenie wolumenu sprzedaży i niższe ceny uzyskiwane przez eksporterów. Cena skupu bydła wyniosła w październiku 10,14 zł/kg (-6,7% r/r), a cena pasz dla bydła 1,91 zł/kg (-14,3% r/r). W rezultacie relacja cen żywca/pasza ukształtowała się na poziomie 5,31 wobec 4,88 przed rokiem, sygnalizując dalszą poprawę opłacalności produkcji w ujęciu rocznym. Uwzględniając sytuację na unijnym i krajowym rynku wołowiny oczekujemy, że cena skupu bydła w Polsce na koniec 2023 r. wyniesie ok. 9,85 zł/kg oraz 9,10 zł/kg na koniec 2024 r.

Dobre wyniki w polskim eksporcie wołowiny mimo spadku cen

Źródło: GUS, Ministerstwo Rolnictwa, Eurostat, Credit Agricole

DRÓB I JAJA

Ceny drobiu i jaj pozostaną w trendzie spadkowym

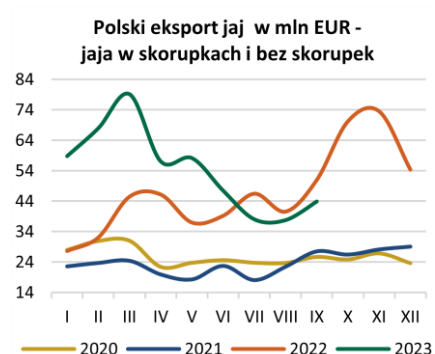
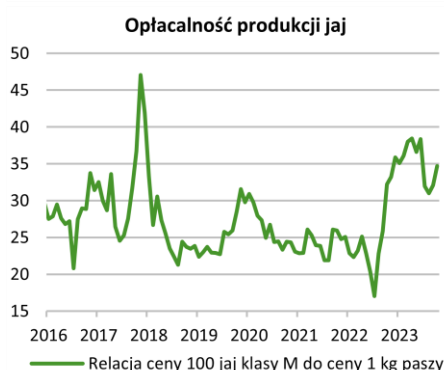
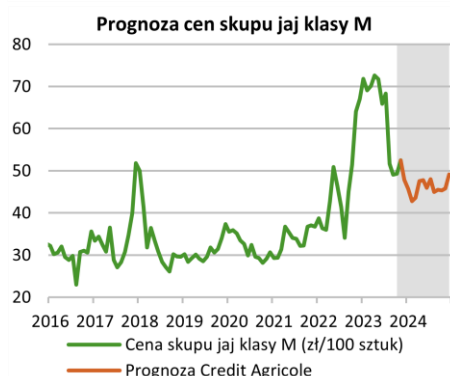
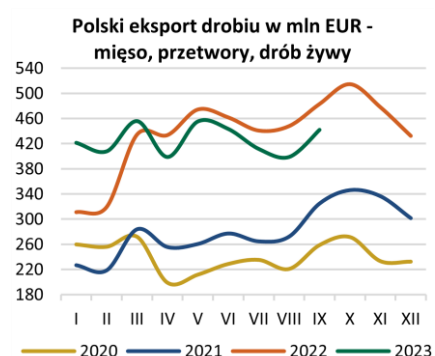
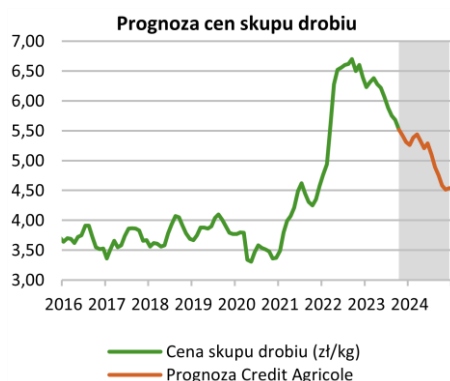
- W ostatnich miesiącach doszło do dalszego spadku cen skupu drobiu, choć nadal pozostają one na relatywnie wysokim na tle historycznym poziomie. Obserwowany obecnie spadek cen w znacznym stopniu wynika ze stopniowego wzrostu produkcji drobiu wśród jego głównych unijnych producentów, w szczególności w Polsce. Ożywieniu produkcji drobiu sprzyja jej bardzo wysoka opłacalność, która zachęca producentów do zwiększania swoich mocy produkcyjnych i większych wstawień kurcząt. Poza utrzymującą się nadal zmniejszoną podażą na rynku, istotnym źródłem wzrostu opłacalności produkcji są również obniżające się ceny pasz. W najbliższych kwartałach oczekujemy dalszego przyspieszenia odbudowy produkcji drobiu w UE, co będzie sprzyjać kształtowaniu się jego cen w trendzie spadkowym.
- W okresie I-IX 2023 r. wartość polskiego eksportu drobiu (mięsa, przetworów oraz drobiu żywego) zwiększyła się o 0,8% r/r wobec wzrostu o 59,6% w analogicznym okresie 2022 r., co wynikało przede wszystkim z większego wolumenu sprzedaży. Cena skupu drobiu wyniosła w październiku 5,52 zł/kg (-15,1% r/r), a cena pasz dla drobiu ukształtowała się na poziomie 1,77 zł/kg (-24,1% r/r). W rezultacie relacja cen żywiec/pasza wyniosła w październiku 3,12 wobec 2,78 przed rokiem, wskazując na silną poprawę opłacalności produkcji w ujęciu rocznym. Uwzględniając sytuację na światowym i krajowym rynku drobiu oczekujemy, że cena skupu drobiu na koniec 2023 r. wyniesie ok. 5,30 zł/kg i ok. 4,50 zł/kg na koniec 2024 r.
- W ostatnich miesiącach utrzymuje się spadek cen jaj. Wynika on z rosnącej podaży jaj wspieranej przez obserwowaną w ostatnich miesiącach wysoką opłacalność ich produkcji. W kierunku spadku cen jaj oddziałują także obniżające się ceny pasz. Uwzględniając wspomniane wyżej czynniki podtrzymujemy naszą ocenę, zgodnie z którą ceny jaj pozostaną w najbliższych miesiącach w wyraźnym trendzie spadkowym.
- W okresie I-IX 2023 r. wartość polskiego eksportu jaj zwiększyła się o 33,6% r/r wobec wzrostu o 83,1% w analogicznym okresie 2022 r., co było efektem zarówno wyższych cen uzyskiwanych przez eksporterów jak i większego wolumenu sprzedaży. Cena skupu jaj klasy M w październiku wyniosła 52,45 zł/100 sztuk (-18,1% r/r), a cena pasz dla niosek ukształtowała się na poziomie 1,51 zł/kg (-24,0% r/r). W konsekwencji w październiku relacja cen 100 jaj/pasza wyniosła 34,68 wobec 32,20 przed rokiem, wskazując na lekką poprawę opłacalności produkcji jaj w ujęciu rocznym. Uwzględniając perspektywę sytuacji na unijnym oraz krajowym rynku jaj prognozujemy, że cena skupu jaj klasy M na koniec 2023 r. wyniesie ok. 45 zł/100 sztuk oraz ok. 50 zł/100 sztuk na koniec 2024 r. Głównymi czynnikami ryzyka dla naszego scenariusza cen drobiu i jaj jest przebieg ptasiej grypy w kolejnym sezonie w Europie, a także tempo odbudowy bazy produkcyjnej wśród największych producentów mięsa drobiowego i jaj.

Trwa ożywienie produkcji drobiu w UE

Opłacalność produkcji drobiu wspierana przez silny spadek cen pasz

Ceny jaj pozostaną w trendzie spadkowym

Dobre wyniki w polskim eksporcie jaj

Źródło: Ministerstwo Rolnictwa, GUS, Eurostat, Credit Agricole

MLEKO I PRODUKTY MLECZNE

Początek 2024 r. przyniesie ponowny spadek cen skupu mleka

- Od września br. obserwowany jest silny wzrost cen produktów mlecznych na światowym rynku mleka. W przypadku rynku unijnego w największym stopniu zwiększyły się ceny serwatki (+20,6% w porównaniu do września). Silny wzrost cen odnotowano również w przypadku masła (+15,7%), odtłuszczonego mleka w proszku (+14,6%) oraz pełnego mleka w proszku (+10,2%). Wyższe ceny produktów mlecznych znajdują również odzwierciedlenie na krajowym rynku mleka.
- Uważamy, że główną przyczyną obserwowanego obecnie wzrostu cen jest wyraźne obniżenie dynamiki dostaw mleka wśród największych światowych eksporterów produktów mlecznych (UE, Wielka Brytania, Nowa Zelandia, USA, Australia i Argentyna), która w III kw. spadła do -0,5% r/r wobec 0,6% w II kw. Obecnie głównym źródłem obniżenia produkcji mleka wśród największych eksporterów produktów mlecznych jest Unia Europejska, gdzie rosnąca produkcja w Niemczech i w Polsce nie jest w stanie skompensować jej silnego spadku we Francji, Holandii, Włoszech oraz Irlandii.
- Jednocześnie cały czas mamy do czynienia z osłabionym popytem na produkty mleczne. Wolumen importu wśród 10 największych światowych importerów produktów mlecznych w okresie I-VIII br. spadł o 1,4% r/r. Na uwagę zasługuje osłabienie popytu w Chinach, będących największym importerem produktów mlecznych, gdzie wolumen importu obniżył się we wspomnianym okresie o 5,7% r/r. Zakupy ze strony Chin ograniczone są przez spowolnienie popytu wewnętrznego w tym kraju oraz rosnącą krajową produkcję.
- Uwzględniając utrzymującą się wysoką opłacalność produkcji mleka uważamy, że w najbliższych miesiącach istnieje wysokie prawdopodobieństwo ponownego wzrostu jego światowej podaży. W warunkach nadal słabego popytu na produkty mleczne byłoby to czynnikiem oddziałującym w kierunku korekty i spadku cen na światowym rynku mleka. Z tego powodu uważamy, że odnotowany w ostatnich miesiącach wzrost cen produktów mlecznych jest przejściowy i w najbliższych miesiącach powrócą one do trendu spadkowego. W 2024 r. oczekujemy stopniowego wzrostu światowego popytu na produkty mleczne wspieranego przez zwiększenie siły nabywczej konsumentów w warunkach ożywienia wzrostu gospodarczego. Podtrzymujemy naszą ocenę, zgodnie z którą światowy rynek mleka pozostanie w spadkowej fazie cyklu do III kw. 2024 r., przy czym dostrzegamy ryzyko w górę dla naszego scenariusza związane z warunkami agrometeorologicznymi wśród największych światowych eksporterów produktów mlecznych oraz niepewnością dotyczącą tempa odbudowy światowego popytu na produkty mleczne, w szczególności ze strony Chin.
- W konsekwencji oczekujemy, że cena skupu mleka w Polsce od początku 2024 r. powróci do trendu spadkowego. Lokalnie czynnikiem ograniczającym skalę spadku cen jest wysoka konkurencja o surowiec pomiędzy mleczarniami. Tym samym prognozujemy, że na koniec 2023 r. cena skupu mleka w Polsce wyniesie ok. 205 zł/hl, a na koniec 2024 r. ok. 200 zł/hl.

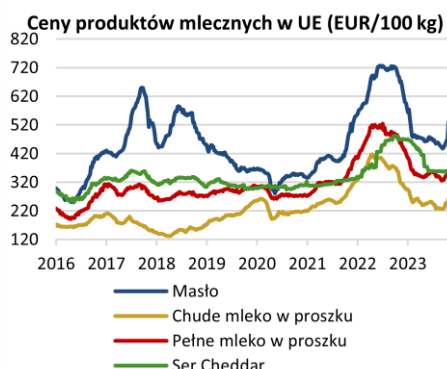
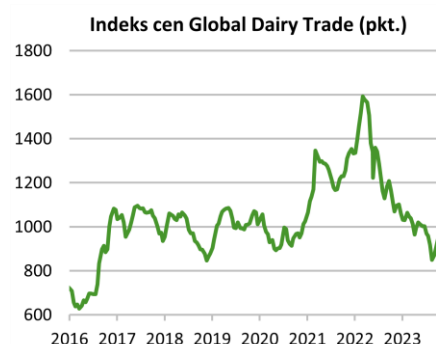
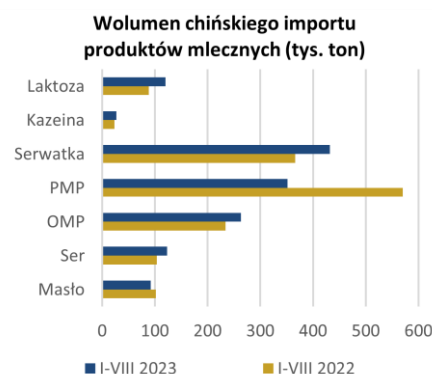
Silny wzrost cen na światowym rynku mleka

Obniżenie światowej podaży mleka główną przyczyną wzrostu cen

Światowy popyt na produkty mleczne pozostaje słaby

To nie koniec spadkowej fazy cyklu

Początek roku przyniesie ponowny spadek cen skupu mleka

Źródło: Credit Agricole, GlobalDairyTrade, GUS, Ministerstwo Rolnictwa, Komisja Europejska *dane skorygowane o efekt lat przestępnych

OWOCE I WARZYWA

Zbiory owoców i warzyw niższe niż przed rokiem

Zgodnie ze wstępnym szacunkiem GUS z 29.09.2023, tegoroczne zbiory owoców wyniosą ok. 4,9 mln t (-9% r/r), przy czym ukształtują się one nadal o ok. 2% powyżej średniej wieloletniej za ostatnie 5 lat. Zbiory owoców z drzew są obecnie oceniane na ponad 4,3 mln t (-9% r/r), podczas gdy zbiory owoców jagodowych na niecałe 0,6 mln t (-3% r/r). Zgodnie z raportem GUS przebieg zimy był łagodny i jedynie lokalnie wystąpiły uszkodzenia roślin. Tegoroczna wegetacja uległa nieznacznemu opóźnieniu ze względu na niskie temperatury w marcu i kwietniu. Z kolei niskie temperatury w maju w połączeniu z częstymi opadami deszczu utrudniały przeprowadzenie zabiegów ochrony roślin, a także ograniczyły aktywność zapylaczy. W maju wystąpiły również straty związane z przymrozkami. W efekcie, uwzględniając intensywne owocowanie w poprzednim sezonie, które osłabiło rośliny, w tym roku odnotowano mniejszą liczbę zawiązanych owoców. Co więcej, odnotowana później susza doprowadziła do silnego opadania zawiązków. Latem i jesienią warunki agrometeorologiczne uległy poprawie, co sprzyjało szczególnie produkcji owoców z drzew. W przypadku tych owoców, zbiory jabłek oceniane są na poziomie ok. 3,8 mln t (-10% r/r), wiśni na ok. 165 tys. t (-10% r/r), śliwek na ok. 123 tys. t (-8% r/r), gruszek na ok. 81 tys. t (bez zmian) oraz czereśni na ok. 71 tys. ton (-7% r/r). W przypadku owoców jagodowych zbiory truskawek szacowane są na ok. 179 tys. t (-9% r/r), porzeczek ogółem na ok. 142 tys. t (-3% r/r), malin na ok. 101 tys. t (-4% r/r), borówek na ok. 66 tys. t (+4%) oraz agrestu na ok. 9 tys. t (-8% r/r).

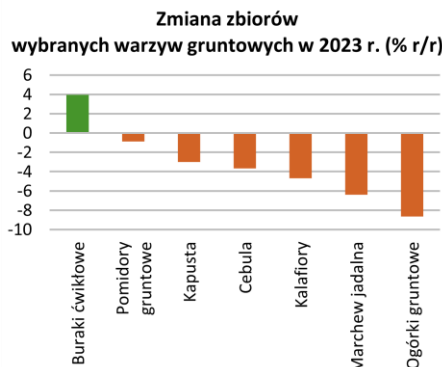
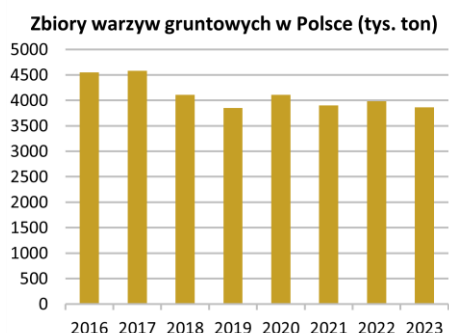
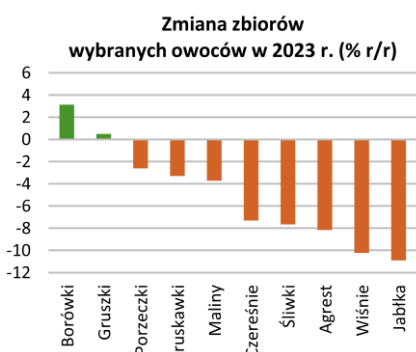
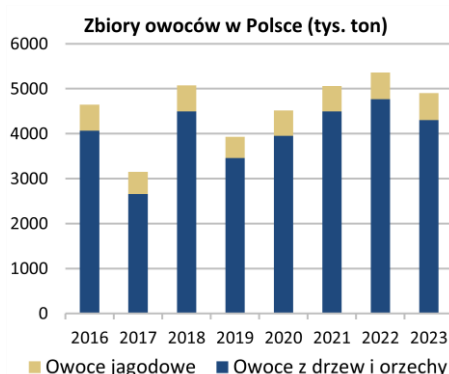
Tegoroczne zbiory owoców wyraźnie niższe niż przed rokiem, lecz nadal powyżej średniej wieloletniej

Zgodnie ze wstępnym szacunkiem GUS z 29.09.2023, tegoroczne zbiory warzyw gruntowych wyniosą ok. 3,8 mln t (-3% r/r), a tym samym ukształtują się o ok. 3% poniżej średniej wieloletniej za ostatnie 5 lat. Siew warzyw gruntowych odbył się w zalecanych terminach, a opóźnienia występowały jedynie lokalnie. Ze względu na spadek temperatur w maju, wschody warzyw w wielu regionach były nierównomierne i rozciągnięte w czasie. Odnotowana w czerwcu i na początku lipca susza zahamowała rozwój roślin. W drugiej połowie lipca i w sierpniu nastąpił wzrost opadów i warunki poprawiły się. Co więcej, w bieżącym sezonie produkcja warzyw znajduje się pod relatywnie silną presją chorób oraz szkodników. W ostatnich miesiącach warunki agrometeorologiczne uległy poprawie i zbiory późnych odmian warzyw najprawdopodobniej będą lepsze od zbiorów odmian wczesnych. Zbiory kapusty oceniane są na ok. 625 tys. t (-3% r/r), kalafiorów na ok. 126 tys. t (-5% r/r), cebuli na ok. 626 tys. t (-4% r/r), marchwi na ok. 580 tys. t (-6% r/r), buraków ćwikłowych na ok. 252 tys. t (+4% r/r), ogórków na ok. 132 tys. t (-9% r/r), a pomidorów na ok. 170 tys. t (-1%). Kolejny szacunek GUS dotyczący tegorocznych zbiorów owoców i warzyw poznamy 18 grudnia.

Zbiory warzyw poniżej średniej wieloletniej

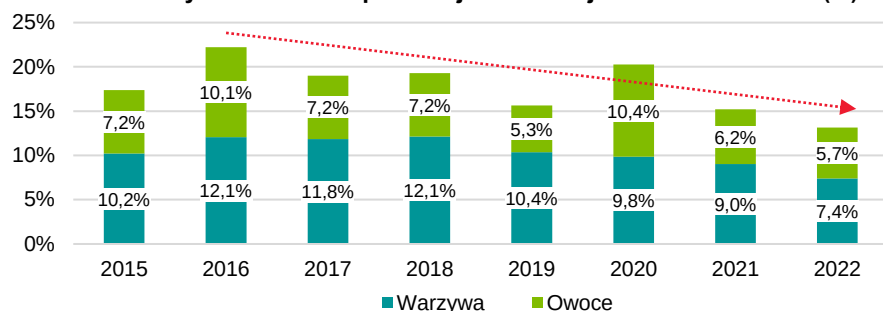
Uważamy, że w najbliższych miesiącach dojdzie do lekkiego wzrostu dynamiki cen owoców wspieranego przez ich niższe tegoroczne zbiory. Z kolei początek 2024 r. przyniesie spadek dynamiki cen warzyw związany z efektami wysokiej bazy sprzed roku spowodowanymi przymrozkami na południu Europy. W obu przypadkach czynnikiem podbijającym ceny będzie oczekiwane przez nas przywrócenie VAT na żywność od stycznia 2024 r. Głównym czynnikiem ryzyka dla naszych prognoz jest kształtowanie się warunków agrometeorologicznych.

Wzrost dynamiki cen owoców, spadek dynamiki cen warzyw

Maleje znaczenie produkcji owoców i warzyw w produkcji rolnej w Polsce

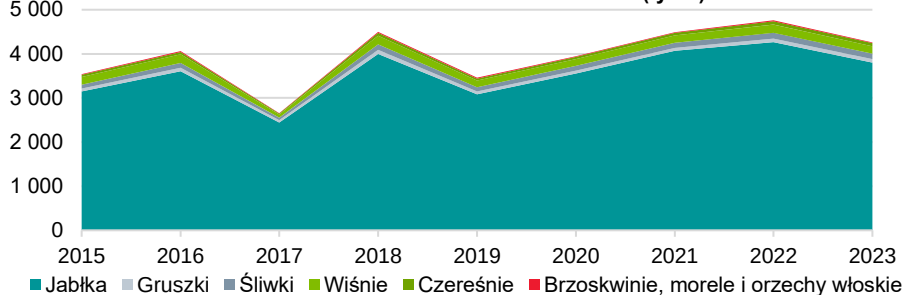
Udział warzyw i owoców w produkcji towarowej rolnictwa w Polsce (%)

Źródło: GUS, Credit Agricole

spadkowym. Przedmiotem poniżej analizy jest odpowiedź na pytanie, jak przez ostatnie lata zmieniała się struktura produkcji owoców i warzyw w Polsce oraz jakie są jej perspektywy w kolejnych latach.

Struktura zbiorów owoców z drzew w Polsce (tys. t)

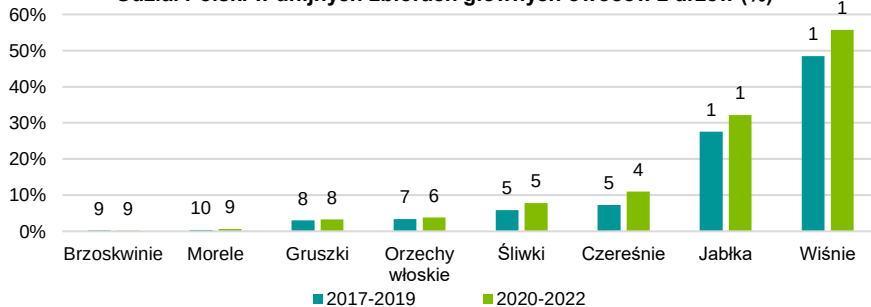

Źródło: GUS, Credit Agricole

*2023 - szacunek GUS

tę pozostałych gatunków owoców, co wynika zarówno ze wzrostu powierzchni sadów, jak i wyższego plonowania. Warto jednak zauważyć, że wzrost powierzchni sadów w przypadku czereśni i śliwek jest wyjątkiem, podczas gdy na ogół całkowita powierzchnia sadów w Polsce się sukcesywnie obniża. Spadek ten jest jednak kompensowany przez zwiększenie wydajności, co znajduje odzwierciedlenie w dalszym stopniowym wzroście produkcji z drzew.

Udział Polski w unijnych zbiorach głównych owoców z drzew (%)

Źródło: Eurostat, Credit Agricole

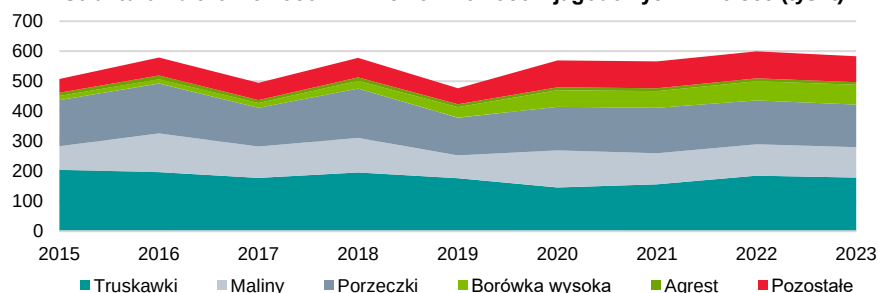
*etykiety oznaczają miejsce Polski w zbiorach na tle UE

Produkcja owoców i warzyw od lat pozostaje ważnym elementem polskiego rolnictwa. Zgodnie z danymi GUS udział produkcji owoców i warzyw w całkowitej produkcji rolnej w Polsce w ostatnich 3 latach wyniósł średnio ok. 16%. Udział ten charakteryzuje się relatywnie wysoką zmiennością wynikającą z odmiennych warunków agrometeorologicznych w poszczególnych latach oraz relatywnych różnic pomiędzy cenami poszczególnych surowców rolnych. Warto jednocześnie zauważyć, że w ostatnich latach kształtuje się on w łagodnym trendzie

W przypadku owoców z drzew niekwestionowanym liderem pozostają jabłka, które odpowiadają za ok. 89,5% całkowitej produkcji (średni udział za ostatnie 3 lata). Kolejne miejsca zajmują odpowiednio wiśnie (3,8%), śliwki (2,8%), gruszki (1,7%) i czereśnie (1,5%). Udział pozostałych owoców z drzew takich jak brzoskwinie, morele czy orzechy włoskie jest marginalny. Choć pozycja jabłek w strukturze produkcji owoców w Polsce jest niezagrożona, to warto odnotować, że produkcja czereśni i śliwek rośnie w ostatnich latach wyraźnie silniej na

Opisane wyżej tendencje znajdują również odzwierciedlenie we wzroście znaczenia Polski w unijnej produkcji owoców z drzew. W ostatnich latach Polska zwiększyła swój udział w unijnej produkcji wiśni i jabłek wzmacniając swoją pozycję największego producenta. Silny wzrost udziału został odnotowany również w przypadku wspomnianych wyżej czereśni i śliwek, co w przypadku czereśni pozwoliło awansować Polsce na 4 miejsce pod względem ich produkcji.

Struktura zbiorów owoców z krzewów i owoców jagodowych w Polsce (tys. t)

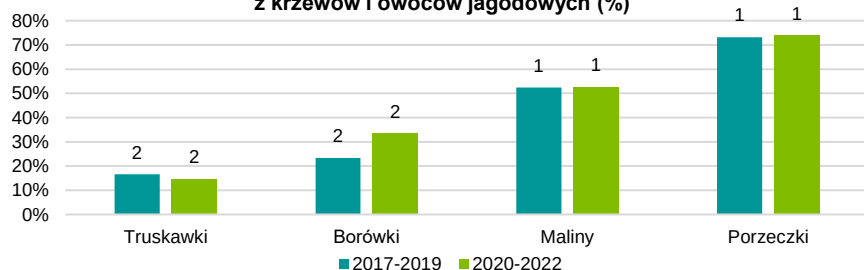
Źródło: GUS, Credit Agricole

*2023 - szacunek GUS

jednoczesnym silnym wzroście powierzchni upraw owoców pozostałych. Wskazuje to na rosnącą dywersyfikację produkcji owoców z krzewów i plantacji jagodowych i wzrost znaczenia odmian, które dotąd nie były w Polsce powszechnie produkowane, czemu po

części sprzyjają zmiany klimatyczne dające w Polsce większe możliwości upraw, np. winorośli. Jednocześnie podobnie jak w przypadku owoców z drzew obserwowany jest szybki wzrost wydajności produkcji, który z nawiązką kompensuje niższą powierzchnię upraw.

Udział Polski w unijnych zbiorach głównych gatunków owoców z krzewów i owoców jagodowych (%)

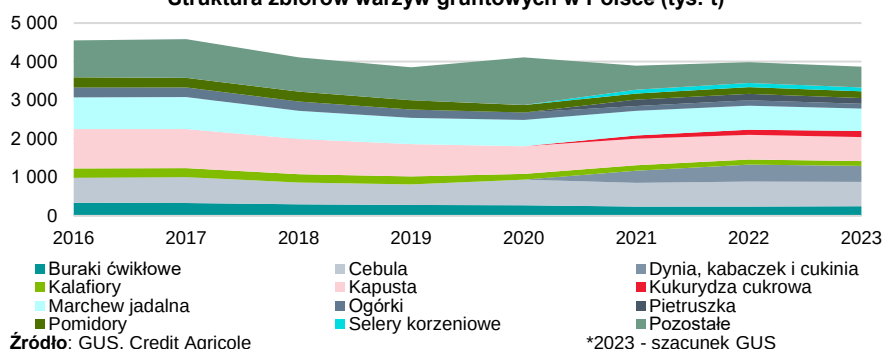

Źródło: Eurostat, Credit Agricole

*etykiety oznaczają miejsce Polski w zbiorach na tle UE

Polska od lat pozostaje unijnym liderem w produkcji porzeczek i malin. Rośnie również znaczenie Polski w produkcji borówek. Przy utrzymaniu bieżących wzrostowych tendencji nasz kraj ma szansę wyprzedzić Hiszpanię pod względem wielkości ich zbiorów. W przypadku truskawek Polska utrzymuje drugie miejsce, a jej udział w całkowitej unijnej produkcji w ostatnich latach pozostawał stabilny.

Struktura zbiorów warzyw gruntowych w Polsce (tys. t)

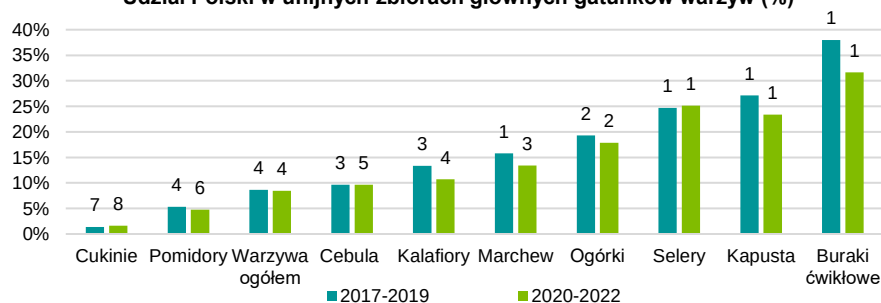

Źródło: GUS, Credit Agricole

*2023 - szacunek GUS

W strukturze produkcji warzyw gruntowych największe znaczenie mają kapusta (16,7% - średni udział za ostatnie 3 lata), cebula (16,1% oraz marchew (15,6%). Coraz większe znaczenie ma natomiast kategoria „dynie, kabaczki i cukinie”, która odpowiada za 9,9% całkowitej produkcji warzyw gruntowych. Udział buraków ćwikłowych wynosi 6,3%, pomidorów 4,3%, a pietruszki i ogórków odpowiednio 4,1% i 3,4%. W danych warto na szczególną uwagę zasługuje wzrost produkcji kukurydzy cukrowej, która startując z marginalnego poziomu zwiększyła swój udział w całkowitej produkcji warzyw gruntowych do ok. 4% w 2023 r.

Udział Polski w unijnych zbiorach głównych gatunków warzyw (%)

Źródło: Eurostat, Credit Agricole

*etykiety oznaczają miejsce Polski w zbiorach na tle UE

udział Polski w produkcji buraków ćwikłowych, kapusty, marchwi oraz kalafiorów.

Podsumowując, w ostatnich latach można zaobserwować malejące znaczenie produkcji owoców i warzyw w całkowitej wartości produkcji rolnej. W przypadku warzyw wynika to przede wszystkim z fizycznego spadku ich produkcji. Natomiast w przypadku owoców wartość ich produkcji rośnie wolniej niż wartość produkcji w pozostałych kategoriach polskiego rolnictwa. Analizując główne bariery rozwoju produkcji owoców i warzyw w Polsce coraz większym wyzwaniem stają się czynniki klimatyczne związane z ociepleniem klimatu, przy czym zmiany te zdają się w większym stopniu dotyczyć produkcję warzyw niż owoców. Warto zwrócić uwagę, że nie chodzi tutaj jedynie o coraz większy problem suszy w Polsce, ale również rosnącą częstotliwość występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych (częstsze gradobicia, gwałtowne opady, trąby powietrzne) i większą presję ze strony szkodników i chorób grzybowych. Kolejnym wyzwaniem są rosnące koszty pracy oraz niedobór pracowników w niektórych działach produkcji rolnej. Zgodnie z wynikami polskiego FADN (Farm Accountancy Data Network) produkcja owoców i warzyw charakteryzuje się wyraźnie wyższymi nakładami pracy na tle pozostałych sektorów produkcji rolnej, co sprawia, że znajduje się ona pod szczególnie wysoką presją. W tym kontekście nie bez znaczenia jest perspektywa coraz większej konkurencji ze strony innych znaczących producentów owoców i warzyw, nie będących członkami UE, takich jak Ukraina, Turcja, Serbia czy Maroko. W konsekwencji wiele wskazuje, że kolejne lata przyniosą najprawdopodobniej dalszy spadek znaczenia owoców i warzyw w strukturze produkcji rolnej w Polsce.

PROGNOZY

Wybrane wskaźniki makroekonomiczne w Polsce w ujęciu kwartalnym

Wskaźnik		2023				2024				2022	2023	2024
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4			
PKB (% r/r)		-0,3	-0,6	0,5	1,9	2,3	2,6	2,9	3,3	5,3	0,5	2,8
Konsumpcja (% r/r)		-2,0	-2,8	0,8	2,3	2,5	3,0	3,3	3,5	5,2	-0,4	3,1
Inwestycje (% r/r)		6,8	10,5	7,2	7,3	5,3	1,9	2,6	2,0	4,9	7,9	2,7
Eksport (ceny stałe, %, r/r)		3,8	-3,2	-11,0	2,3	3,9	5,0	4,3	4,5	6,7	-2,1	4,4
Import (ceny stałe, %, r/r)		-3,2	-6,8	-20,3	3,7	4,6	5,6	6,0	5,5	6,8	-6,6	5,4
Wkłady do wzrostu PKB	Spożycie prywatne (pp.)	-1,3	-1,6	0,5	1,2	1,5	1,7	1,9	1,8	2,9	-0,2	1,7
	Inwestycje (pp.)	0,9	1,5	1,2	1,6	0,7	0,3	0,5	0,5	0,8	1,3	0,5
	Eksport netto (pp.)	4,6	2,1	5,9	-0,8	-0,1	0,0	-0,5	-0,6	0,2	2,7	-0,3
Saldo obrotów bieżących***		-0,7	-0,1	0,6	0,8	1,0	0,5	-0,3	-1,0	-2,4	0,8	-1,0
Stopa bezrobocia (%)**		5,4	5,1	5,0	5,1	5,2	4,9	4,8	5,0	5,2	5,1	5,0
Zatrudnienie poza rolnict. (% r/r)		1,5	1,1	1,4	0,7	0,0	-0,5	-0,6	-1,0	0,6	1,2	-0,5
Wynagrodzenia w GN (% r/r)		14,3	13,8	11,0	9,9	9,5	8,6	8,8	9,0	12,1	12,2	9,0
Inflacja CPI (%)*		17,0	13,1	9,7	6,4	5,5	4,6	5,2	5,3	14,3	11,6	5,2
Wibor 3-miesięczny (%)**		6,89	6,90	5,77	5,88	5,88	5,88	5,76	5,63	7,02	5,88	5,63
Stopa referencyjna NBP (%)**		6,75	6,75	6,00	5,75	5,75	5,75	5,75	5,50	6,75	5,75	5,50
EURPLN**		4,68	4,43	4,63	4,36	4,42	4,40	4,38	4,36	4,69	4,36	4,36
USDPLN**		4,31	4,06	4,37	4,04	4,06	4,04	4,09	4,15	4,38	4,04	4,15

* wartość średniokwartalna

** wartość na koniec okresu

*** narastająco za cztery ostatnie kwartały

Źródło: GUS, Reuters, Credit Agricole

Prognozy kursu walutowego oraz wzrostu PKB dla wybranych krajów

	Realny wzrost PKB				Kursy walutowe*							
	2022	2023	2024		Q1 23	Q2 23	Q3 23	Q4 23	Q1 24	Q2 24	Q3 24	Q4 24
Strefa euro	3,4	0,5	0,9	EUR/USD	1,09	1,09	1,06	1,08	1,08	1,07	1,06	1,05
Japonia	1,0	2,0	1,2	EUR/JPY	144,60	157,69	157,99	159,84	157,68	154,08	148,40	144,90
Wielka Brytania	4,3	0,4	0,7	EUR/GBP	0,88	0,86	0,87	11,69	11,30	11,10	10,90	11,50
Chiny	3,0	5,2	4,4	USD/CNY	6,87	7,26	7,30	7,10	7,10	7,05	7,05	6,95
Hong Kong	-3,5	3,4	3,0	USD/HKD	7,85	7,84	7,83	7,80	7,80	7,80	7,78	7,76
Indie	6,7	6,1	5,8	USD/INR	82,18	82,04	83,04	83,00	82,50	82,00	81,00	81,00
Indonezja	5,3	5,0	5,1	USD/IDR	14995	14993	15455	15300	15200	15100	15000	15100
Malezja	8,8	4,6	5,0	USD/MYR	4,41	4,67	4,70	4,65	4,60	4,60	4,50	4,45
Filipiny	7,6	5,2	5,8	USD/PHP	54,37	55,20	56,58	55,50	55,50	55,30	55,20	54,50
Singapur	3,6	0,9	2,7	USD/SGD	1,3296	1,3534	1,3649	1,33	1,34	1,33	1,32	1,31
Korea Południowa	2,6	1,3	2,3	USD/KRW	1301,9	1317,7	1349,4	1300	1300	1300	1280	1260
Tajwan	2,4	1,4	3,0	USD/TWD	30,45	31,14	32,28	31,60	31,70	31,70	31,60	31,30
Tajlandia	2,6	2,3	3,4	USD/THB	34,20	35,46	36,41	34,00	34,00	33,00	35,00	34,50
Wietnam	8,0	4,8	6,0	USD/VND	23466	23585	24305	24300	24000	24000	23800	23800
Brazylia	2,9	3,0	1,5	USD/BRL	5,07	4,82	5,01	4,95	5,00	5,05	5,08	5,10
Meksyk	3,1	2,0	1,5	USD/MXN	18,06	17,15	17,38	17,25	17,50	17,60	17,75	18,00
Rosja	-2,1	2,0	1,0	USD/RUB	77,70	89,50	97,60	92,00	95,00	95,00	90,00	90,00
Turcja	5,4	3,5	3,0	USD/TRY	19,20	26,07	27,42	30,00	30,00	29,00	28,00	28,00

* wartość na koniec okresu

Źródło: Crédit Agricole Corporate and Investment Bank

Niniejszy dokument stanowi komentarz rynkowy i został sporządzony na podstawie najlepszej wiedzy autorów, z wykorzystaniem obiektywnych informacji pochodzących ze sprawdzonych źródeł. Materiał stanowi niezależne wyjaśnienie spraw w nim zawartych i nie może być wykorzystywany jako rekomendacja do zawierania transakcji. Stawki zawarte w materiale mają charakter informacyjny. Credit Agricole Bank Polska S.A. nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczanych w materiale komentarzy i opinii.